

A PARTICIPATÍV AKCIÓKUTATÁSOK SZEREPE AZ ÉRTÉKELÉSBEN

Réti Mónika

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

Kulcsszavak: akciókutatás; participáció; konvergens interjú

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet a TÁMOP 3.1.1. projekt II. szakasz 3. alprojektje nevelési-oktatási programokat dolgozott ki az egész napos iskolák tanítási órákon kívüli időkeretére. A program fejlesztése általános iskolai pedagógusok és pedagógiai fejlesztő, illetve kutató-elemző szakemberek szoros együttműködésében valósult meg. A program moduláris egységekből épül fel, melyek alapvetően a pedagógusok által javasolt témákban, az iskolai munka nyomán készültek el.

A természettudományos nevelés témában (előzetesen kidolgozott pedagógiai koncepció alapelvei mentén) a modulok kidolgozásában a tanítási-tanulási rekonstrukció (*educational reconstruction*) dialógus modelljét követtük, mely három, szorosan összefüggő elemből épül fel: (1) a természettudományos tartalom tisztázása, csoportosítása és elemzése, majd a fogalmi háló felépítése; (2) a tanulói nézőpontok vizsgálata, a pedagógus gyakorlatából eredő tudásra is építkezve; (3) a tanulási környezet tervezése (*Duit és mtsai, 2005*).

Ez a folyamat akciókutatásokba építve is megvalósult számos modul esetén. Az akciókutatás minőségbiztosítási, fejlesztési és értékelési eszközként is szolgált a programban. Az akciókutatást a Deakin-modell (*McKernan, 1996*) alapján, a konvergens interjú módszerének (*Dick, 1990, 1999*) alkalmazása mellett végeztük úgy, hogy az intézmények diagnosztikus felmérése nyomán állapítottuk meg a participáció mértékét. A konvergens interjúk részeként az értékelést a pedagógus és a tanuló maga is elvégzi. A kutatás végén az értékelés tapasztalatainak egy részét a fejlesztő megosztja a pedagógussal. A programfejlesztés részeként, néhány intézményben, az akciókutatásban részt vevő pedagógusokkal, bemeneti és kimeneti mérés-ként, a természettudományos nevelés téma pedagógiai koncepciójának alapját képező IBL egyes aspektusait mérő kérdőívet vettünk fel: az attitűdökre és a gyakorlatra utaló BASSSQ (Beliefs About Science and School Science Questionnaire – *Aldridge, Taylor és Chen, 1997*) és a pedagógiai tartalmi tudást értékelő Pedagogical Knowledge in Inquiry Based Teaching (*Lee, 2011*) kérdőíveket.

Az előadásban a projekt egyik partnerintézményében hat hullámban, hullámonként három-három ciklusban folytatott akciókutatás nyomán foglaljuk össze a konvergens interjú alkalmazásának tapasztalatait a modulokkal folytatott munka értékelésében. Összegezzük, hogyan változott a folyamatban a pedagógusok pedagógiai tartalmi tudása és az IBL alkalmazásával kapcsolatos attitűdje, illetve hogyan nyilvánul meg a pedagógusok fejlődése az általuk alkotott modulokban. Eredményeink alátámasztják, hogy – ahogyan a nemzetközi gyakorlatban (*Day, 1999*) – az akciókutatás hazánkban is a pedagógusok professzionális tanulásának és szakmai fejlődésének fontos állomásává válhat, alkalmas a program bevezetésének támogatására, a pedagógusok fejlesztő értékelésére is.

A kutatást a TÁMOP-3.1.1-11/1-2012-0001 XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordi-náció) II. szakasz című projekt támogatta.